

Матухно Г.Р.

*студент кафедри політології, соціології та гуманітарних наук
Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля*

ЗНАЧЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В ПЕРІОД ПРОВЕДЕННЯ РЕФОРМ В УКРАЇНІ

Сучасна Україна стала на шлях реформування, яке покликане забезпечити демократію, верховенство права та належне урядування. При цьому важливо враховувати євроінтеграційний напрям нашої зовнішньої політики, який передбачає залучення до європейських цінностей через інституційні реформи. Така політика може бути ефективною лише за активної участі молоді. Творчий потенціал молоді та її соціальний ресурс є однією з найважливіших основ модернізації суспільства, підвищення конкурентоспроможності нашої держави. Держава та суспільство мають забезпечити випереджальну та інноваційну участь молоді у державотворчих процесах, забезпечити духовні і культурні потреби молоді, рівні можливості для розкриття її творчого, професійного, інтелектуального потенціалу. Це в сучасних умовах вимагає виділення молодіжної політики як одного з основних загальнонаціональних пріоритетів.

В політологічній літературі визначається, що молодіжна політика є складовою частиною державної політики та являє собою цілісну систему заходів правового, організаційно-управлінського, фінансово-економічного, освітнього та інформаційного характеру, спрямованих на створення необхідних умов для свідомого вибору молодими людьми свого життєвого шляху [1].

В умовах модернізації суспільства та зростаючих вимог до людського капіталу державна молодіжна політика повинна стати інструментом розвитку й перетворення країни. Такий підхід цілком виправдав себе в країнах Європейського Союзу [2]. Тому вивчення і врахування такого досвіду має принципово важливе значення для України. Окрім того, слід зауважити, що в «Україні, як відносно молодій державі, процес формування моделі державної молодіжної політики знаходиться на початкових етапах» [3].

В концентрованому вигляді основи молодіжної політики ЄС були сформульовані у програмі «Молодь в дії», яка була ухвалена у 2006 р. на

період 2007-2013 рр. Вона стала продовженням попередніх програм дій ЄС, а саме «Молодь для Європи» (1988 р.), волонтерська програма «Європейська волонтерська служба» (1996 р.) [4].

У 2009 р. в ЄС був прийнятий документ «Молодіжна стратегія ЄС: інвестування і розширення повноважень», де зазначені концептуальні засади і довгострокові завдання молодіжної політики [5]. Документ передбачає поєднання двох підходів: 1) вкладення коштів у молоде покоління і його розвиток; 2) наділення молодих людей більш широкими соціальними повноваженнями з метою відновлення суспільства і його цінностей. Зазначено співробітництво країн ЄС по таких напрямках:

- створення більш широких можливостей для молоді;
- розширення доступу молоді до всіх соціальних ресурсів;
- зміцнення солідарності між суспільством і молодим поколінням.

Основні напрямки сучасної політики ЄС відображені у стратегії «Європа 2020», для досягнення цілей якої висунуті сім магістральних ініціатив, і всі вони в тій чи іншій мірі пов'язані з молодіжною політикою. Зокрема, проголошене Стратегією «Європа-2020» всеохоплююче зростання базується на наданні молодим людям більших можливостей за рахунок забезпечення високого рівня зайнятості, інвестицій в компетенції, модернізації ринків праці, систем підготовки кадрів, з тим щоб допомогти їм передбачати зміни та управляти ними і побудувати згуртоване суспільство.

Чималий досвід формування і реалізації молодіжної політики накопичений в окремих державах Європейського Союзу. Найбільш цікавий, на мій погляд, сформувався у Німеччині.

Наразі в Німеччині сформована солідна законодавча база щодо захисту дітей та молоді, яка враховує як захист їх природних прав, так і створення подальших умов для набуття молоддю професійних знань, формування громадянської свідомості та надання можливості для самореалізації. До основних законодавчих документів Німеччини, в яких закладені основні аспекти молодіжної політики, можна віднести: закон «Про професійне виховання», закон «Про захист молоді при працевлаштуванні», закон «Про освітні гранти», закон «Про дитячі та молодіжні служби», закон «Про федеральну соціальну підтримку» та інші закони та підзаконні нормативно-правові акти [6, с.19-20]. Всі вони ефективно реалізуються як місцевими та центральними державними органами, так і недержавними структурами. Цей приклад показує, що створення розгалуженого молодіжного законодавства є важливим кроком щодо проведення практичної молодіжної політики.

У німецькому досвіді звертає на себе увагу практика участі недержавних інституцій у реалізації державної молодіжної політики. Одним з основних недержавних органів такого плану, який має великий вплив на діяльність місцевих органів самоврядування і навіть Бундестагу, є *Федеральна Рада молоді Німеччини* (Deutscher Bundesjugendring, DBJR). Вона включає в себе представників 16 регіональних молодіжних рад та 24 молодіжних організацій [7, с. 115-116]. Основними цілями цієї організації є, в першу чергу, донесення позицій молодіжних організацій до Бундестагу та інших провідних державних органів, формування єдиної позиції та узгодження інтересів серед різних молодіжних організацій, а також постійна взаємодія зі світовими молодіжними організаціями в сфері молодіжної політики та міжнародних зв'язків. Для досягнення цих цілей Федеральна Рада молоді Німеччини бере участь в комісіях і робочих групах, засновує громадські посади за певними темами, що стосуються роботи з молоддю та молодіжної політики, а також публікує щоквартальний журнал «Jugendpolitik» («Молодіжна політика»). Паралельно із зустрічами комітету і робочих груп, Федеральна Рада молоді Німеччини проводить роботу з підвищення інформованості серед організацій-членів даної ради та молоді в цілому. Як було зазначено вище, активну роль в діяльності цієї ради відіграють 16 регіональних молодіжних рад, які сформовані з незалежних молодіжних організацій з загальною кількістю більш ніж 5 млн. осіб, тобто в цих організаціях приймають безпосередню участь до 70% представників молоді, що свідчить про превалювання активної суспільної та громадянської позиції над суспільно-пасивною часткою населення серед молоді.

Приклад Німеччини свідчить, що як і у більшості країн світу [8], ефективна державна молодіжна політика має мати трирівневу структуру та проводиться на державному (загальнонаціональному), регіональному й місцевому (муніципальному, районному) рівнях. Сама молодь при цьому повинна брати участь у розробці молодіжної політики, яка є основою її існування. «Без реалізації на практиці цього фундаментального принципу вся молодіжна політика буде зведена нанівець» [9].

Таким чином, проаналізовані вище аспекти молодіжної політики європейських країн і ЄС в цілому мають слугувати взірцем для України у формуванні власної молодіжної політики в складний період соціально-політичних реформ і розбудови правової держави.

Література

1. Бородин Є.І. Історія формування державної молодіжної політики в Україні (1991–2004 рр.): Моногр. / Є.І. Бородин. – Д.: Герда, 2006. – 387 с.
2. Лазос К.Д. Молодежная политика в Европейском Сообществе: структуры и подготовка молодежных работников/ Пер. с англ.; Под ред. А.А. Яременко, Н.Ф. Головатого / К.Д. Лазос. – К.: Укр. НИИ проблем молодежи, 1994. – 295 с.
3. Стадник М.М. Актуальні питання молодіжної політики країн ЄС / М.М. Стадник. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.vidkryti-ochi.org.ua/2015/10/blog-post_20.html
4. Гуцалова М.В. Моделі молодіжної політики в країнах Європейського Союзу / М.В. Гуцалова // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Сер. : Політологія. – 2014. – Т. 230, Вип. 218. – С. 18-21. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdupol_2014_230_218_5
5. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Youth Opportunities Initiative, Brussels, 20.12.2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.google.ru/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved>
6. Канунников К.С. Концепции европейской государственной молодежной политики: тенденции и основные направления / К.С. Канунников // Молодой ученый. – 2011. – №12.- Т.2. – С. 19–20.
7. Никитенко А.И. Молодежная политика в Европейском союзе: Современное состояние / А.И. Никитенко // PolitBook. – 2014 . – №3. – С. 115–116.
8. Сторожук Р.П. Зарубіжний досвід реалізації молодіжної політики [Електронний ресурс] / Р.П. Сторожук // Державне будівництво. Електронне наукове фахове видання Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. – 2006. – № 1. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/e-journals/DeBu/2006-1/index.html.
9. Лук'янова Н. Державна молодіжна політика в Україні: світовий і національний досвід формування та реалізації / Н.Лук'янова // Віче. – 2009. – № 22. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.viche.info/journal/1740/>